

Lisätietoa tutkimusluvan hakijalle

Sosiaali- ja terveystoimialalla toteutettavalta tutkimustoiminnalta edellytetään, että se tavoitteiltaan, menetelmiltään, aineiston keruu- ja suoritustavaltaan soveltuu toimialan toimintaan ja täyttää tutkimuseettiset vaatimukset. Tutkimuksen ja sen aineiston keruun tulee olla toteutettavissa ilman henkilökunnan erityistä työpanosta. Jos tutkimus ei ole haetussa muodossa toimialalle soveltuva, voidaan hakijan kanssa neuvotella menettelytavoista tai rajauksista, joilla tutkimus voidaan toteuttaa. Tutkimus voidaan aloittaa luvan myöntämisen jälkeen.

Milloin tutkimuslupaa haetaan

Sosiaali- ja terveystoimialalla edellytetään lupa kaikkiin tutkimuksiin, opinnäytteisiin ja selvityksiin, joissa kerätään tai käsitellään toimialan asiakkaita tai henkilökuntaa koskevia tietoja riippumatta siitä, millä menetelmällä aineisto hankitaan. Lupa tarvitaan myös ostopalveluysiköissä asioiviin, hoidettaviin tai asuviin asiakkaisiin kohdistuviin tutkimuksiin.

Toimialan henkilökuntaan kuuluvan on haettava lupa, jos tutkimusta ei tehdä yksinomaan virka- tai työtehtävänä, vaan esimerkiksi osana henkilön opintoja. Jos palvelussuhteessa tehtävään tutkimukseen tai selvitykseen käytetään asiakas- tai potilasrekisteritietoja, rekisterin käyttöön tulee hakea lupa tutkimuslupahakemusta käyttäen.

Milloin tutkimuslupaa ei tarvita

Sosiaali- ja terveystoimialan tutkimuslupaa ei tarvita silloin, kun toimialalla palvelussuhteessa oleva henkilö tekee osana virka- tai työtehtäviään tavanomaiseen kehittämiseen tai johtamiseen kuuluvan tutkimuksen tai selvityksen, jota ei julkaista toimialan ulkopuolella.

Toimialan tutkimuslupaa ei mahdollisesti tarvita myöskään silloin, jos tutkimukselle on myönnetty lupa tietojen luovuttamiseen sosiaali- ja terveysministeriön tai Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimesta. Kyseisissä tutkimushankkeissa tutkimus koskee useampaa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla toimivaa tahoja (esim. HUS). Tutkimuslupahakemuksen valmistelussa arvioidaan tapauskohtaisesti tarvitaanko myös sosiaali- ja terveystoimialan tutkimuslupa esimerkiksi tietojen keräämisen vaatiman työmäärän ja siitä aiheutuvien kustannusten vuoksi.

Tutkimusluvan hakeminen

Hae tutkimuslupaa lomakkeella *Tutkimuslupahakemus*, joka löytyy ohjeineen [sosiaali- ja terveystoimialan Internet-sivuilta](#). Lupaa hakiessa ole yhteydessä sen palvelun tai yksikön johtoon, johon tutkimus kohdistuu. Näin varmistetaan, että tutkimuksen toteuttaminen on periaatteessa mahdollista. Samalla selvitetään tutkimuksen yhteyshenkilö sekä toteuttamispaikka sosiaali- ja terveystoimialalla.

Tutkimuksen yhteyshenkilö on yleensä kohdeyksikön esimies. Hakijana et itse voi olla tutkimuksesi yhteyshenkilö.

Yhteyshenkilön tehtävänä on:

- varmistaa, että tutkimus on käytännössä mahdollista toteuttaa
- varmistaa, että tutkimukselle on johdon puolto
- osallistua tutkimuksen käytännön toteutuksen suunnitteluun
- toimittaa tutkittaville informointikirje ja muu tarvittava materiaali (tutkijana et voi itse olla suoraan yhteydessä tutkittaviin)
- valvoa tutkimuksen toteuttamista
- muut tapauskohtaiset tehtävät

Toimita allekirjoitettu hakemus tarvittavine liitteineen paperiversiona Helsingin kaupungin kirjaamoon: Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Sosiaali- ja terveystoimiala PL 10, 00099 Helsingin kaupunki

Jos tutkimukselle tarvitaan eettinen ennakoarviointi, tulee sinun hankkia se ennen tutkimusluvan hakemista ja liittää lausunto tutkimuslupahakemukseen.

Tutkimuslupahakemuksen käsittelyyn tulee varata aikaa 2 viikkoa – 1,5 kuukautta. Huomioithan, että puuttellinen hakemus tai puuttuvat liitteet viivästyttävät käsittelyä.

Käyttöoikeudet asiakas- ja potilastyön tietojärjestelmiin

Hakiessasi käyttöoikeutta asiakas- tai potilastietojärjestelmään tutkimustarkoituksessa, sisällytä tietopyyntö tutkimuslupahakemukseen. Helsingin kaupungin ulkopuolisena tutkijana sinun tulee lisäksi hakea Helsinki1-tunnuksia. Jos olet Helsingin kaupungin työntekijä, tulee sinun tutkimusta varten hakea erilliset katselutunnukset tutkimusaineiston keräämiseen asiakas- tai potilastietojärjestelmästä.

Saatuasi tutkimusluvan täytä asianomaiseen tietojärjestelmään käyttöoikeushakemus ja vaitiolositoumus sekä toimita lomakkeet tietojärjestelmän omistajalle yhdessä yhteyshenkilön kanssa.

Tutkimusluvan valmistelu ja myöntäminen

Tutkimusluvut valmistellaan keskitetysti kehittämispalveluissa. Valmistelija tarkistaa, että hakemus on asianmukaisesti täytetty ja sisältää tarvittavat liitteet. Tarvittaessa valmistelija pyytää sinulta täydentäviä tietoja. Valmistelija laatii viranhaltijan päätösehdotuksen.

Päätöksen hakemuksesta tekee palvelun johtaja, kun tutkimus kohdentuu yhteen palveluun. Jos tutkimus koskee kahta tai useampaa palvelua, on päättäjänä palvelukokonaisuuden johtaja. Useampia palvelukokonaisuuksia koskevissa tutkimuksissa tutkimusluvan myöntämisestä päättää toimialajohtaja.

Tutkimusluvassa voidaan määritellä ehtoja ja rajoituksia muun muassa tietojen säilyttämiselle, suojaamiselle ja hävittämiselle. Lupa voidaan peruuttaa, jos siihen harkitaan olevan syytä. Jos tutkimuslupaa ei myönnetä, saat perustelun kielteiselle päätökselle sekä oikeusvaatimusohjeet.

Tutkimuslupahakemus voidaan hylätä esimerkiksi seuraavin perustein:

- hakemus on puutteellinen eikä täydentäviä tietoja ole saatu
- tutkimusasetelma on eettisesti ongelmallinen
- kysymyksessä on markkinatutkimus tai kaupallinen tilaustutkimus, jonka tavoitteet eivät tue sosiaali- ja terveystoimialan toiminnan kehittämistä
- aihetta on äskettäin tutkittu samassa kohderyhmässä
- toimialalla ei ole tarjota tarvittavaa aineistoa tai sen hankkiminen vaatisi kohtuutonta työpanosta
- toimialalla ei ole tarjota tutkimukselle rahoitusta

Saat tutkimuslupapäätöksen postitse. Päätösote lähetetään lisäksi yhteyshenkilölle, päättäjälle sekä muille asianosaisille. Päätösotteet julkaistaan sosiaali ja terveystoimen Internet-sivuilla, liitteitä ei julkaista.

Lisätietoja:

tutkimusluvatsote@hel.fi

<https://www.hel.fi/sote/fi/paatoksenteko/tutkimus-ja-kehittamishankeluvat/tutkimusluvatsote>